

Zlatý roh

ZPRAVODAJ OBCE STARÉ MĚSTO POD SNĚŽNÍKEM

BŘEZEN 1999

ČÍSLO 3

2 Kč

ČERNÝ BŘEZEN 1939

V těchto dnech si připomínáme, že uplynulo 60 let od událostí, které představují jedno z nejdramatičtějších období novodobé historie a jež poznamenaly životy několika generací. Drama českého i slovenského národa začalo již na podzim roku 1938. V září zpečetil mnichovský verdikt osud první československé republiky. Demokratický stát v srdci Evropy byl svými spojenci opuštěn a vydán na milost a nemilost Hitlerovu Německu. Územně okleštěný, hospodářsky oslabený stát, ježž nebylo možno vojensky ubránit, vázal svou existenci na velmi problematické garance velmocí. Ostatně již v říjnu 1938 se Hitler vyslovil pro definitivní likvidaci Česko-Slovenska při nejbližší vhodné příležitosti.

Ve svých plánech na definitivní likvidaci samostatného česko-slovenského státu se nacisté rozhodli použít kombinovaného politicko-vojenského řešení, při kterém využili své agentury mezi zbývajícím německou menšinou a slovenského separatismu. 7. října 1938 byla jmenována slovenská autonomní vláda, ústavními zákony Národního shromáždění byla 19.11.1938 schválena autonomie Slovenska a Podkarpatské Rusi. Počátkem března 1939 přerušilo Německo jednání s česko-

slovenskou vládou a přikročilo k realizaci svých plánů. Došlo k nepokojům v řadách německé menšiny a také čeští fašisté se pokoušeli využít krize k uchopení moci. Vnitropolitický neklid v Česko-Slovensku poskytl nacistickému Německu záminku k zásahu do jeho vnitřních záležitostí.

Němci zahájili jednání s představiteli Hlinkovy slovenské ľudové strany. Hitler od nich požadoval okamžité odtržení Slovenska od Česko-Slovenska a hrozil, že v případě nesouhlasu přenechá slovenský prostor Maďarsku. Slovenský sněm tedy vyhlásil 14. března 1939 v Bratislavě nezávislý a samostatný Slovenský stát. Téhož dne zaslalo Maďarsko ultimátum česko-slovenské vládě, ve kterém požadovalo okamžité odstoupení Podkarpatské Rusi a zároveň zahájilo akce k její okupaci. Následující cesta tehdejšího prezidenta Háchy a ministra Chvalkovského do Berlína nemohla již rozbití česko-slovenského státu zabránit. Němečtí představitelé jim pouze oznámili, že příštího dne budou české země obsazeny německou armádou a připojeny k říši. Žádali pouze souhlas s okupací a vyhrožovali, že v případě odporu bude Praha zničena leteckým útokem. Brutálnímu nátlaku prezident Hácha podlehl a s německými požadavky souhlasil. Také vláda v Praze se tomuto diktátu podvolila.

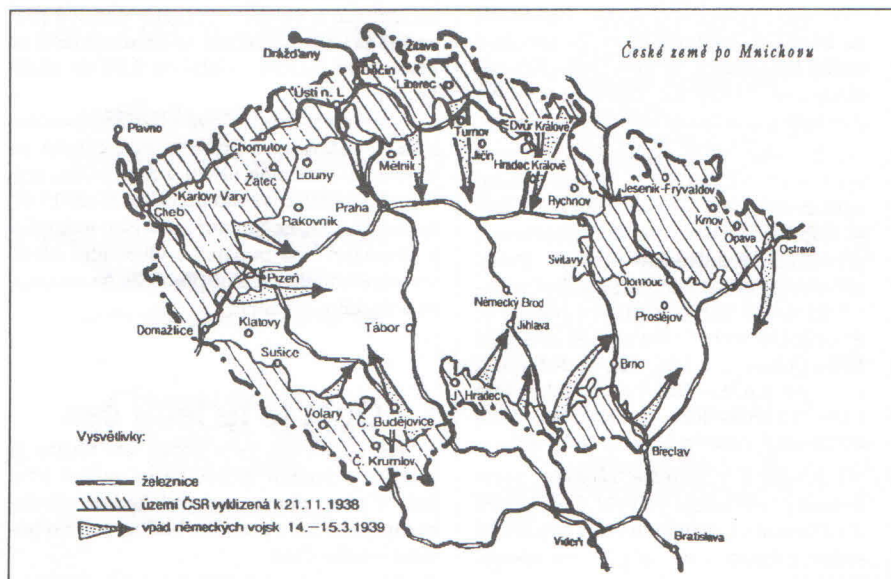
Z OBSAHU

- Ze zasedání obecní rady
- Jarní prázdniny
- Stavební spoření
- Opět je tu letní čas
- Obnova věže na Sněžníku
- Pohledy do minulosti
- Společenská kronika
- Také jste v zajetí hazardu?
- DĚTSKÝ MÁŠKARNÍ BÁL
- Přehled akcí v Kulturním domě v r. 1998
- Kino Staré Město pod Sněžníkem

Ráno 15. března 1939 překročily německé jednotky hranice a během dne okupovaly Čechy i Moravu. Přesto se obsazení českých zemí neobešlo z německé strany zcela bez ztrát. Když se německá armáda pokusila vstoupit do Místku, byla přivítána palbou vojáků 3. praporu 8. slezského pěšího pluku. Podobně se na odpor maďarské okupace Podkarpatské Rusi postavila část 12. pěší divize, která ve dnech 14. - 16. března 1939 úspěšně čelila přesile maďarských vojsk. Hitlerovým výnosem ze 16. března 1939 byl na území českých zemí zřízen Protektorát Čechy a Morava a jako formálně autonomní součást začleněn do nacistické Velkoněmecké říše.

V dlouhodobé perspektivě byla cílem nacistů germanizace českého a moravského prostoru včetně obyvatelstva. Těto mělo být dosaženo částečným poněmčením a částečným vysídlením, případně likvidací českého národa. V době intenzivních příprav Německa na válku byl však výhledový cíl odsunut do pozadí krátkodobým cílem, a to využitím všech hospodářských kapacit českých zemí pro válečné úsilí říše. K tomu směřovala aktivita všech německých orgánů okupační správy.

Československá tragédie byla výstrahou demokracii v mezinárodním zápase s fašismem. Stala se předeherou ke 2. světové válce, na jejímž průběhu a výsledku pak závisely i další osudy našeho národa.

Ze zasedání obecní rady dne 25.1.1999

- 1) Půjčka z účelových prostředků obce může být poskytnuta pouze majiteli domu, nájemník nárok na půjčku nemá.
- 2) Obecní rada svěřuje bytové komisi rozhodovací pravomoc.
- 3) Obec Staré Město uhradí Euroregionu Glacensis členský příspěvek pro rok 1999 ve výši 3.150,- Kč což je 1,50 Kč na jednoho obyvatele.
- 4) Firma Grafitové doly Staré Město žádá o prodej části parcely č. 1080/1 o výměře 434 m² v k. ú. Velké Vrbno k rozšíření dobývacího prostoru. Místo peněžního plnění nabízí provedení prací ve stanovené hodnotě.
- 5) Obecní rada prozatím nesouhlasí s instalací měřičů tepla přímo v bytech v panelových domech sídliště Budovatelů.
- 6) Na mandát člena obecního zastupitelstva rezignoval pan Linhart Haltmar, bytem Kunčice č. 100. Obecní radou byl členem obecního zastupitelstva prohlášen pan Hubert Stanzel, bytem Nová Seninka č. 8.
- 7) Vzhledem k tomu, že v březnu končí volební období členům stávající okresní školské rady, je třeba zvolit nové členy OŠR. Obecní rada navrhuje zastupitelstvu zvolit do okresní školské rady pana Jaroslava Sedláčka.
- 8) Obecní rada projednala nabídku firmy Recycling Park Šumperk na svoz recyklovatelných složek komunálního odpadu. Poplatek za nádobu a rok při svozu 1x za 14 dnů by činil 768,60 Kč. V současné době platí obec Technickým službám Jeseník 800,- Kč za nádobu a rok. Obecní rada požaduje, aby Recycling Park předložil kompletní návrh smlouvy na vývoz tuhého komunálního odpadu. Dále OR doporučuje obecnímu zastupitelstvu přejít od Technických služeb Jeseník k firmě Recycling Park Šumperk.
- 9) Členové obecní rady se znovu zabývali problémem turistického informačního střediska. Usnesli se na tom, že TIS je nutné ve Starém Městě zachovat a že je třeba je nejpozději do 30.6.1999 přestěhovat do budovy radnice. Obecní rada navrhuje poskytnout do 30.4.1999 částku 20.000,- Kč na mzdy, 4.000,- Kč na elektřinu a topení a 1.200,- Kč na telefon.
- 10) Složení nových komisí obecní rady je následující: finanční (předseda ing. P. Hutářová; členové E. Machálková, V. Pešková, J. Sučan), kontrolní (předseda ing. M. Mikundová; členové J. Bilošová, K. Dulovec, J. Chytková, K. Matěj), bytová (J. Kamp; M. Črhová, B. Dulovcová, H. Krobot, M. Zálesáková), přestupková (J. Karabcová), stavební, dopravní a životního prostředí (ing. Z. Panský; P. Novotný, F. Rygar, L. Sitta, ing. L. Trčka) a sportovní, kulturní a cestovního ruchu (J. Sedláček; M. Klemsová, V. Volný, A. Windová).

- 11) K zadání změny územního plánu velkého územního celku Jeseníky byly za Obecní úřad Staré Město zaslány tyto podněty:
 - nerealizovat výstavbu přehrady na soutoku Moravy a Krupé v Hanušovicích
 - hraniční přechod na Kladském sedle otevřít pro automobily do 3,5 t.

Ze zasedání obecní rady dne 8.2.1999

- 1) Členové obecní rady se seznámili s návrhem nové obecně závazné vyhlášky o podmínkách chovu domácích, drobných, hospodářského zvířectva a chovu nebezpečných a exotických druhů zvířat. Vyhláška bude předložena ke schválení obecnímu zastupitelstvu.
- 2) TJJ Morava Staré Město zastoupená ing. Wagnerovou žádá o finanční příspěvek na činnost v roce 1999 ve výši 12.000,- Kč.
- 3) Vedoucí kina paní Vaníčková předložila OR návrh Filmového studia Olomouc na stabilní montáž projektoru na promítání 16 mm filmů za poplatek 2,- Kč z každé prodané vstupenky. Po šesti letech by projektor přešel do vlastnictví obce. Obecní rada tuto nabídku schvaluje.
- 4) Dopravní komise Okresního shromáždění projednala návrh výšky dotací do veřejné linkové autobusové dopravy v roce 1999. Pokud bude financování dopravy řešeno tzv. solidární formou, uhradí každá obec 161,- Kč na jednoho obyvatele což v případě Starého Města představuje částku 360 tis. korun.
- 5) Protože v programu obnovy venkova mají přednost památkově chráněné budovy, bude žádána dotace na opravu vnitřních prostor renesanční radnice (TIS a muzeum) a na opravu střechy na barokní budově školy č. 106.
- 6) Obyvatelé domu č. 319 v Horní ulici nesouhlasí s výší úhrady za vytápění, konkrétně s podílem mzdy topiče. Problém prošetří vedoucí odboru místního hospodářství.
- 7) Pro nerentabilitu bude zřejmě zrušena víkendová autobusová doprava ze Starého Města do místních částí. Za sobotu a neděli byla dosažena tržba 165,- Kč, náklady činí 2.125,- Kč. Ztráta za tyto dva dny tedy představuje sumu 1.960,- Kč.
- 8) Od 1. ledna 1999 vstoupila v platnost vyhláška č. 323/1998 Sb., kterou se mění vyhl. č. 492/1991 Sb. o zákonném pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla. Podle této novely musí zákonné pojištění, splněné do konce února, zaplatit i obce. Pro Staré Město to znamená uhradit za škodu 105 a Felicii po 2.124,- Kč, za dvě multi-káry po 5.676,- Kč, za hasičské auto LIAZ 13.680,- Kč a za hasičské ARO 4.524,- Kč, celkem tedy 33.984,- Kč.
- 9) Na prodej a používání zábavné pyrotechniky se vztahuje § 8 vyhl. č. 174/1992 Sb. Okresní úřad z tohoto titulu pozastavil sedmi městům a obcím platnost obecně

závazných vyhlášek omezujících používání zábavné pyrotechniky. Např. zastupitelé Šumperka však na znění vyhlášky trvají. Rozpor bude s největší pravděpodobností řešit ústavní soud.

- 10) Referát obrany a ochrany OkÚ Šumperk hledá na 19. a 20.4.1999 budovu určenou k likvidaci k uskutečnění cvičení záchranných a uvolňovacích prací.

UPOZORNĚNÍ PRO OBČANY

Známky na popelnice se prodávají v kanceláři podatelny obecního úřadu **pouze** v době úředních hodin t. j.

v pondělí od 8.00 do 15.30 hodin

ve středu od 8.00 do 17.30 hodin

V ostatní dny se známky **neprodávají!**

□ TS Jeseník

Jarní prázdniny

Termín týdenních jarních prázdnin se v různých okresech liší. V okrese Šumperk začínají v pondělí 1. března a končí v pátek 5. března.

STAVEBNÍ SPOŘENÍ

Vážení občané, chtěli bychom Vám oznámit, že máte možnost získat informace ke stavebnímu spoření. Tato poradenská služba bude zahájena od března letošního roku. Místo, kde nás můžete navštívit, je v předsálí obřadní síně na Obecním úřadě ve Starém Městě.

Zástupci stavební spořitelny zde budou každou sobotu od 10.00 do 15.00 hodin.

Na Vaši návštěvu se těší kolektiv obchodních zástupců Českomoravské stavební spořitelny:

Pavel Procházka tel.: 0603 209 327

Andrea Bartoňová tel.: 0603 532 245

Daniel Hrubý tel.: 0603 841 617

UPOZORNĚNÍ PRO PODNIKATELE

Pracovníci finančního úřadu budou stejně jako v předcházejících letech poskytovat konzultace a vybírat vyplněná **daňová přiznání** na Obecním úřadě ve Starém Městě ve **čtvrtek 11.3.1999 v době od 8.00 do 15.00 hodin**.

Formuláře pro daňová přiznání, poučení a další tiskopisy si můžete vyzvednout na vrátnici Finančního úřadu v Šumperku, nejlépe v pondělí a ve středu od 8.00 do 17.00 hodin. V omezeném množství jsou tiskopisy k dispozici i na podatelně Obecního úřadu ve Starém Městě včetně přehledů na zdravotní a sociální pojištění.

Opět je tu letní čas

Nezapomeňte, že v neděli 28. března si pospíte o hodinu méně, neboť začíná letní čas. V tento den se o druhé hodině středoevropského času posunou hodiny na třetí hodinu letního času.

OBNOVA VĚŽE NA SNĚŽNÍKU

V roce 1993 ředitel Sněžnického národního parku Jan Trumpus společně s okruhem průvodců a přírodopisců zahájil přípravu statutu Nadace sněžnické vyhlídkové věže, jejímž cílem bylo obnovení rozhledny na vrcholu Králického Sněžníku. Tato iniciativa, již třetí v pořadí, dospěla do svého finále 4. prosince 1995 v konferenčním sále Okresního úřadu v Bystřici Klodské, kde představitelé čtyř sněžnických obcí podepsali akt založení Nadace. Jejich touhou bylo, aby ve stoletém výročí původní věže v r. 1999 byla znovuvýstavba dokončena. Vzhledem k tomu, že stavební práce nebyly dosud zahájeny, jeví se více než pravděpodobné, že záměr se naplnit nepodaří.

Stručná historie vyhlídkové věže na Sněžníku a aktuální stav příprav na její obnovu:

- 8.6.1893 byl schválen projekt věže zpracovaný wrocławským architektem Felixem Henry.
- Výstavbu trvající pět let (17.6.1895 - 9.7.1899) provedl zednický mistr z Kladska Emil Giesser. Rozměry věže: výška 33,57 m, úroveň horní plošiny 29,95 m, úroveň dolní plošiny 17,40 m, průměr přízemního kruhového sálu 8,00 m.
- 11. října 1973 byla věž vyhozena, jak bylo oficiálně oznámeno, z důvodu ohrožení bezpečnosti turistů.
- Na podzim roku 1977 Wojvodský úřad ve Walbrzychu vyhlásil architektonický konkurs na zpracování návrhu nové věže na Sněžníku.
- V roce 1979 bylo předloženo osm koncepcí, ale žádná z nich nesplňovala všechny podmínky zadání. Proto znovuvýstavba věže zahájena nebyla.
- V roce 1986 Středisko sportu a rekreace ve Stroniu Slaskim získalo územní rozhodnutí na stavbu vyhlídkové věže na Sněžníku. Práce na úvodní architektonické koncepci nebyly provedeny!
- Pozemek, na kterém původní věž stála, přechází do správy Obce Stronie Slaskie.
- V roce 1993 vznikla iniciativa ustavení Nadace sněžnické vyhlídkové věže.
- V roce 1994 byl zpracován statut Nadace, předložena architektonická koncepce věže zpracovaná dr. Wojciechem Kosinskim z Politechniki Krakowskiej (o studii věže jsme podrobně informovali ve ZR č. 10/1996).
- V roce 1998 nebyla dokončena registrace Nadace, jelikož ještě nebyl stanovený

okruh členů - zakladatelů - hlavně se jednalo o českou a německou stranu.

- Červen 1998 - města Králíky a Hanušovice, obec Staré Město a OkÚ Ústí nad Orlicí za českou stranu a Spolek sněžnických obcí (Stronie Sl., Ladek Zdrój, Bystrzyca Kłodzka, Miedzylesie) za polskou stranu předložily do programu Phare Credo projekt rozvoje oblasti Králického Sněžníku, který zahrnuje i vrcholovou kopuli Sněžníku. Projekt úspěšně prošel vstupní kvalifikací v Praze a byl postoupen k posouzení v Bruselu.

- Podzim 1998 - statut Nadace byl přeložen do češtiny a němečiny a rozeslán zahraničním partnerům.

Prostorové a všeobecné podmínky:

1. Turistický ruch a vrchol.

Chybějící dominanta na vrcholové plošině Sněžníku znemožňuje návštěvníkům jednoznačně určit cíl putování. Plochý vrchol neumožňuje výhledy z jednoho místa, což způsobuje rozptýlený turistického ruchu po okrajích rozlehlého vrcholu.

2. Turistický ruch a ochrana přírodního prostředí.

Chybějící vyhlídková věž a tím způsobené rozptýlení turistů po celé vrcholové kopuli devastuje přírodní rezervaci Králický Sněžník.

3. Nostalgie, tradice místa.

Věž dokreslovala vzhled pohraniční krajiny přes 73 let. Viditelná byla téměř z každého zákoutí Kladska i přilehlých území Čech a Moravy. Vyrosla do symbolu. Její zobrazení sloužilo jako památka - pozdrav z regionu. Byla a je zvláštní vzpomínkou pro bývalé německé obyvatele pohraničí.

4. Sjednání, spolupráce.

Jednak účastí na obnově věže. Česká strana i bývalí němečtí obyvatelé této oblasti projeví svou vůli zúčastnit se spolu se stranou polskou výstavby.

Dále přes její přínos jako mezinárodní turistické atrakce. Síť turistických cest z polské i české strany se sbíhá na vrcholu Sněžníku, jednoho z nejdůležitějších turistických cílů v Sudetách, přejícího kontaktům a sblížení národů.

Současný stav.

1. Pásmo vrcholu (rezervace):

- V místě bývalé věže se nachází hromada kamení (rostoucí každým rokem o kamení hromadění

při příležitosti různých akcí).

- Stezky vedoucí do středu vrcholu čím více se přibližují cíli, tím slaběji stahují provoz. Rozptylování provozu způsobuje vyšlápávání porostu, znečišťování, rozvlákání sutin po vrcholu. Rezervace v tomto pásmu podléhá stále devastaci.

2. Pásmo podvrcholové (předpolí rezervace):

- Polská chata "Schronisko pod Śnieżnikiem", je ve špatném technickém stavu, chybí energetické přípojky a chybí odpadové hospodářství.
- Česká chata "U pramene Moravy" (původním názvem "Lichtenstein Baude") je od roku 1968 v ruinách.

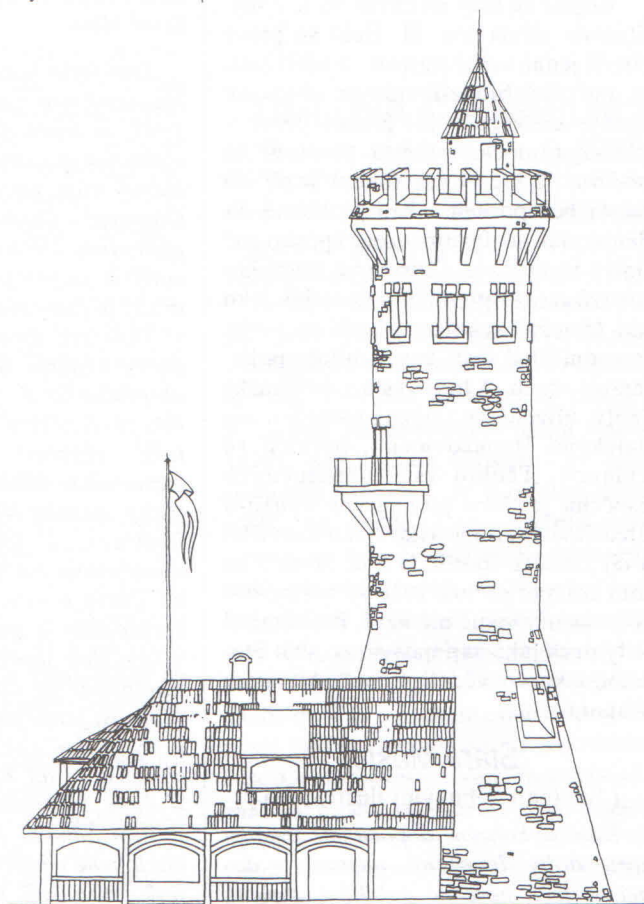
Koncepce.

1. Oblast vrcholu:

- Obnova věže - je nutné definitivně rozhodnout o jejím tvaru, technologii stavby, funkci.
- Turistické stezky ze změny na přístupové trasy a naučné stezky.
- Hraniční přechod změny víkendový provoz na celoroční.

2. Pásmo podvrcholové:

- Turistické chaty - musí proběhnout jejich rekonstrukce a obnova, vybavení médií.
 - Chaty převezmou funkci obsluhy turistického ruchu směřujícího k vrcholu Sněžníku hlavně v oblasti stravování.
- (V článku jsou použity pasáže z časopisu Ziemia Kłodzka č. 100/1998).

Pohled na novou věž
(návrh zpracovaný dr. W. Kosinskim)

Pohledy do minulosti

51. ČÁST

Ty z vás, kteří budou číst i šestou desítku této historické osvěty, bych chtěl upozornit, že její první tři až čtyři části budou věnovány historii regionální turistiky. Jednak máme zase po letech docela pěknou zimu - to ale hlavní důvod zdaleka není, jednak se mi podařilo sehnat dva prameny, které právě teď považuji za vhodné uveřejnit. Snad přinesou opět něco nového do poznání naší minulosti, ale mohly by i motivovat některé z vás k činnostem, které by se žádalo v této době udělat ve prospěch našeho domova. Tím hlavním pramenem jsou texty brněnského redaktora Vítězslava Korandy z připravované knihy o historii prvního turistického spolku v Jeseníkách. Dnešní Pohledy ale věnuji prameni druhému. Je jím článek o Starém Městě, který vyšel v časopisu Altwater právě před 90 lety, v únoru 1909. Jeho překlad připravil pan Evžen Sikora.

Vzijme se tedy na chvíli do té doby. Starosta města ing. H. Buhl se právě zbavil jedné velké starosti - z větší části se mu podařilo zlikvidovat obrovské škody, které způsobil plošný požár v jihozápadní části města předloni na podzim. Už čtvrtým rokem jezdí do města bez poruch a bez problémů 3x denně vlak na jím prosazené i postavené trati z Hanušovic. Čtyři nové železobetonové mosty přes Krupou stejně jako její částečná regulace slouží po velké povodni před šesti lety k úplné spokojenosti všech. A loni vyšlo z měšťanské školy, zřízené ve vítězné soutěži s nedalekými Hanušovicemi, prvních 14 chlapců. Těchto všech společných úspěchů je třeba propagačně využít a představit Staroměstsko i jako letovisko a ráj zimních sportů. O tom, že za 5 let toto snažení přeruší světová válka, starosta samozřejmě nic neví. Přečtěme si tedy dnes jako zajímavost, co se o Staroměstsku dozvěděli čtenáři Altwateru v únoru 1909:

Staré Město

(Se třemi dobovými ilustracemi.)

Když se konečně dopočítáme začátku zlaté doby dovolené, nastane v domácnostech horečné pobíhání, tlučení, klepání a shánění všech hospodyněk a dětí začínají nedočkavě naléhat, kdy se už dostanou z těch pro ně těsných školních

světnic do volné přírody, po které tolik touží. V té době pak přichází na oče - hlavu rodiny to těžké rozhodnutí: Ano, ale kam?! Různí lidé - různé nároky i přání. Kdo se chce společensky vyžít, spěchá do lázní, nebo k mořím či jezerům. Kdo chce ale především posílit své nervy, spěchá do hor. A tak táhne většína těchto letních hostů na jih do Alp a jejich proud neprávem mívá naše nádherné sudetské oblasti¹⁾. Jistě, netýčí se zde strmé skály do mračných výšek, netřpytí se tu v podvečerním slunci ani ledovce, ani sněžný fjrn. Přesto by nikdo z milovníků hor neměl opomíjet zvláštní pŕibav a krásu našich sudetských lesů¹⁾, neboť ten, kdo byl jen jednou zamířil své kroky do této prapŕuvodní vážné krajiny, zapomenout na ni už nemŕže. Nejlepší příležitost pro ty, kteří mají na blízku Kladskou kotlinu a jesenické pohoří s Pradědem, a kteří nechťejí být ani zbaveni pohodlí cestování, toto všechno rozhodně nabízí nejsevernější městečko Moravy - Staré Město.

Starobylé hornické městečko, těžce zkoušené strašným požárem na podzim 1907, je lehce dosažitelné pohodlným vlakovým spojením ze železniční stanice Hanušovice, která leží na trati Vídeň - Olomouc - Osoblaha, a to za necelou půlhodinu. Městečko čítá asi 2.300 obyvatel a stejně jako okolní vesnice a osady je čistě německé. Jeho obyvatelé si jsou své kmenové příslušnosti²⁾ dobře vědomi. Město je sídlem c. k. okresního soudu, finančního ŕřadu, notářství, četnictva a finanční stráže. Má také vlastní státní obecnou i měšťanskou školu. Zdravotní péči zajišťují městský lékař a lékárna. Mnohé hostince, k jejichž nezadatelným vlastnostem patří dobré vedení, výborná strava a láce, ulehčují starostlivým manželkám a matkám i projížďejícím výletníkŕm jejich pobyt. O soukromé ubytování je dostatečně postaráno. Možnost pronájmu příjemných pokojů i s využitím zahrad vám sdělí starostenský ŕřad. Rŕzné spolky pečŕjí zde o vaše každodenní rozptýlení a o pestrou zábavu. Již z dálky toto město, obklopené nádherným věncem stinných lesů, vyznačŕjŕj mohutné staroměstské věže. Lesy jsou bez námahy k dosažení a výletních míst je v nich nespočet. Jmenujme jen námátkou některé. Několik

kroků od města se otevírá nádherné lesní údolí. Hned na jeho začátku leží oblíbené výletní místo Koppenstein, starý to domov pana von Koppa, dnes tichý a klidný, s dobře udržovanými chodníky a vyhlídkovými místy. Údolí pak pokračuje tichým jedlovým lesem, který se v místech zvaných Engelbrecht (Andělské údolí) zvedá na haldách, jež byly navršeny německými horníky při dávných těžebních pracích. Vzácná a velmi zajímavá je návštěva velkého grafitového závodu v Malém Vrbně, kam se dostanete tímto údolím docela pohodlně za 3/4 hodiny. V nedaleké Květné na cestě do Pruska³⁾ najdete zase nádhernou restauraci s překrásnou zahradou a dobrou kuželnou. Hajmrlov je skutečně ta pravá severomoravská horská vesnička, ležící jenom 1/4 hodiny od města a téměř schovaná v něžné zeleni ovocných stromů. Hospodským je zde dobrosrdečný Slezan, který má dobře vybavené pokoje pro hosty a jeho hostinec je znám dobrou kuchyní i sklepem. A konečně romantické údolí řičky Krupé! Příroda zde vytvořila jeden z nejkrásnějších vodních toků na Moravě. Každému, kdo je ochoten strávit celý den, či jen jeho polovinu v této nádherné volné přírodě, dostane se zde toho nejvyššího zadostiučinění za poměrně malou námahu.

Králický Sněžník, nejvyšší vrchol Kladské kotliny, je jen 3 a 1/2 hod. vzdálen od Starého Města. Na velmi dobře vyznačených cestách při této pěší túře můžete poznat všechny zvláštnosti sudetského lesa. Starodávnými smrkovými a bukovými lesy, do nichž málokdy vkročí lidská noha a jejichž ničím narušená krása vám navždy uvízne v srdci, se vine cesta až k horským jezerním loukám, kde kapradí a přesličky přesahují výšku muže a kde v močálovitých porostech najdeme stopy velké jelení zvěře. Pramen Moravy na vrcholu hory osvěží poutníka a vyhlídková věž vám umožní výhledy na okolní lesy táhnoucí se do daleka, uvidíte odtud nádherně položené hrabství Kladské, ale podíváte se i do úrodné České země i na protilehlé straně se táhnoucí blok jesenických hor s Pradědem. Kdo by se chtěl sám a mimo turistické cesty samostatně věnovat přírodě, ten ať zajde do údolí Rychlého potoka, kde se přelévají čisté

průhledné pstruhové vody přes obrovské kameny mechem porostlé, nebo se zastaví v oblasti Sálových luk, aby si ověřil, že právem se tomuto území dostalo jména Ráj. Kdo je lovec nebo rybář, nalezne tu všude u nájemců plné pochopení pro uskutečnění svých zálib.

I v zimě je tu dnes plno života. Vesele letí sáně z kopců do údolí a lyžování se i tu stále více a více rozmáhá. K velkému rozšíření tohoto nového sportu v našem městečku přispěly všeobecně uznávané lyžařské terény, takže rok od roku přibývá cizinců, které tento sport přitahuje právě do Starého Města. Není to ale jen tento sport sám o sobě, ale především jedinečný půvab této horské oblasti v zimě, jenž sem každoročně láká stále více přátel přírody k prožití vánoční dovolené. Těžko můžete ale zažít něco krásnějšího, než lyžařskou túru na Sněžník. Cesta ledovým lesem, jehož stromy se třpytí jak nádherný křišťál až do výše 1.000 m. Pak už jen jednotlivé zakrslé stromy a ještě nad nimi váhou sněhu pokrivená a ledem obalená kleč se dívají na projíždějící lyžaře jako divotvorné pohádkové bytosti. Chata na Králickém Sněžníku (v originálu Schutzhaus⁴), která je i v zimě v plném provozu, nabídne pak příjemně unavenému poutníkovu bezpečný útluk. Dolů nás pak nemine překrásná cesta, ať už sjíždíme do Pruska³), nebo na Moravu, či do Čech.

Zkrátka! Tato slova jsou jen velmi slabě schopna vyjádřit krásu Starého Města a jeho okolí. Tu musíte sami vidět. Proto nejlepším znamením pro nás vždy bylo a vždy bude, když ti, kteří byt' jen jednou v tomto čistém a nádherném německém horském městečku byli, budou i v budoucnu k nám znovu přitahováni.

U. Milan

Trochu divné jméno na autora tohoto textu? Snad, ale k tomu problému se ještě vrátíme. Dnes už zbývá jen pár vysvětlivek k označeným místům v článku.

¹) Sudetské oblasti - Sudetské lesy : Tyto termíny je třeba v této době chápat ještě jen geograficky. Výraz Sudety - Sudeticum je původu keltského. Vyznačoval část území dnešního Česka a Polska, které zahrnovalo krkonošsko-jesenický horský systém. V politice se tento termín objevil poprvé až koncem října 1918, kdy po vyhlášení ČSR byly vytvořeny v pohraničí 4 provincie tzv. Deutsch-Böhmen, jedna z nich se sídlem v Opavě se nazývala Sudetenland.

²) Kmenová příslušnost : Výraz souvisí s německým pojetím státu, to se historicky lišilo od pojetí běžné evropského, bylo a stále ještě je založe-

no na principu pokrevního a ne občanském. Německé zákony přenášejí právo na občanství po linii krve a nikoli podle místa narození. Po druhé světové válce se v tomto směru vedou ve SRN dosti vážné diskuse. Mnichovský Abendzeitung nedávno napsal: "V každé civilizované zemi je člověk z toho státu, kde se narodil, jen v Německu ne!" I přes tyto kritické hlasy převládají v oblasti práva výklady opačné. V ý n o s e m Ústavního spolkového soudu 31.10.1990 byl ukončen spor o definici pojmu "Volk" tak, že rozhodnutí vlády Schleswig-Holste

inu o udělení volebního práva pro komunální volby imigrantům z Dánska, Norska, Švédska, Švýcarska, Holandska, a Irska se stalo neústavním. Volk je podle tohoto rozhodnutí pokrevní bratrstvo, ne občanský svazek. (Podle fil. V. Bělohradského - 1998)

³) Na cestě do Pruska : Je zajímavé, že právě termín Prusko, označující našeho severního souseda za Kladskou bránou, tak dlouho přežíval, i když až do r. 1742 zde dlouhodobě bylo Kladsko (součást Českého království a po Bílé hoře Rakouské monarchie) a od r. 1871 už zase Německé císařství.

⁴) Jako Schutzhaus na Králickém Sněžníku v zimě 1908/09 není samozřejmě myšlena pozdější Lichtenštejnova chata, ta se na podzim 1908 teprve začala stavět a otevřena byla až 21.7.1912. Pravděpodobně se zde mluví o restauraci u sněžnické věže, která byla přistavěna v r. 1906 (občerstvení a nocleh v turistických podmínkách). Nelze ale vyloučit, že se to může týkat i hostince a hospodářského stavení tzv. Švýcárny, která už od r. 1871 stála a dodnes stojí na polské straně. (Blíže o tom ZR 4/96 včetně fotografií).

□ V. Černý, kronikář

Ze tří ilustrací zveřejňujeme málo známý pohled na radnici té doby v době trhu. Další dvě ilustrace představovaly celkový pohled na město a pohled na železniční odbočku u hanušovického lomu.

OMLUVA ČTENÁŘŮM

Při sazbě minulého čísla ZLATÉHO ROHU v "Pohledech do minulosti" při přechodu textu ze str. 5 na str. 6 vypadlo několik řádků, čímž příslušný odstavec ztratil souvislost. Dotčená část textu má správně znít:

2) Časový termín "odedávna příslušející" před výčtem darovaných vesnic vedl v minulosti i k úvahám o osídlení Staroměstska až o dvě stě let dříve (Klein - K osídlení staroměstských kotlin - něm. 1930). Ale většina historiků se dnes sjednotila v názoru, že k osídlení došlo v 60. - 80. letech 13. století. Tuto teorii potvrzuje i listina o udělení horních práv klášteru v Kamenci ve Slezsku vratislavským knížetem Jindřichem IV. v r. 1273, protože prvotní osídlení do té doby pustého kraje bylo vedeno právě z toho důvodu a z tohoto směru. Poměrně husté osídlení povodí Krupé v krátkém čase (Goldek a deset vesnic) by mohlo naznačovat úspěšnost v hornickém podnikání.

I když k tomuto nedostatku nedošlo naší vinou, čtenářům se omlouváme. Děkujeme za pochopení.

□ (red)

Životní jubilea v březnu

70 let

Jarmila Hegerová 26.3.1929

Horní č. 319

Josef Hůátek 26.3.1929

Chrastice č. 35

Jubilantům přejeme do dalších let mnoho zdraví, štěstí a spokojenosti.

Narozené děti

Ilona Stojková 16.12.1998

1. máje č. 365

Jan Pešek 19.12.1998

Česká č. 221

Kateřina Pařízková 24. 1.1999

Zemědělská č. 116

Přejeme klidné a šťastné prožití dětství!

Úmrtí

František Lysák 22.1.1999

Fučíkova č. 96 75 let

Jaroslav Dittrich 17.2.1999

Budovatelů č. 51 68 let

Kulturní dům ve Starém Městě připravil na neděli 7.3.1999 pro děti, rodiče, prarodiče a přátele divadelních představení pohádku podle K. J. Erbena **DLOUHÝ, ŠÍROKÝ A BYSTROZRÁKÝ.**

Začátek bude v 15.00 hodin ve velkém sále.

Účinkuje a na Vás se těší Divadelní spolek Radim z Brna.

Součástí maškarního bálu bylo i občerstvení - v režii pana R. Šmuly a paní D. Divišové - které však letos podcenilo odpovídající skladbu nápojů pro dospělé.

Při soutěžích, losování a úklidu pomohla nemalou měrou starší děvčata ze základní školy. U vchodu dohlížely na "Skrblíkův klobouk" paní učitelky Zálesáková a Chytilová.

Rodičům, kteří přispěli na zakoupení hraček, děkují všechny děti z družiny.

□ Jana Šmullová

Přehled akcí v

Kulturním domě v r. 1998

V poslední době padlo na adresu Kulturního domu ve Starém Městě několik kritických vět, mimo jiné i na malý počet pořádaných kulturních a společenských akcí. Uvádíme proto tento malý výčet.

- ☞ **Milostné dostaveníčko** - divadelní představení souboru z Jeseníku, shlédlo 28 diváků
- ☞ **Setkání v sádře** - divadelní představení souboru z Bratrušova, shlédlo 32 diváků
- ☞ **Klíče na neděli** - divadelní představení souboru ŠOK ze Starého Města, shlédlo 280 diváků
- ☞ **Don Quijote de la Mancha** - divadelní představení souboru Bolka Polívky z Brna, shlédlo 46 diváků
- ☞ **Dětské divadlo z Hanušovic**, návštěva 56 diváků
- ☞ **Brněnské dětské profidivadlo**, návštěva 132 diváků
- ☞ **Zájezd do Prahy na muzikál Dracula**, 37 účastníků
- ☞ **The Stowards Band** - rocková skupina z Německa, návštěva 28 diváků
- ☞ **Dva koncerty v rámci Schubertova léta**: Adamusovo trio, 22 diváků; Matuszek, Bukovská, 10 diváků
- ☞ **Anenská pouť** se zábavou a lampionovým průvodem, zájem byl veliký, počet účastníků je těžko odhadnutelný

Také jste v zajetí hazardu?

Občané naší republiky se velice dobře cítí v roli hazardních hráčů. Sázky v nejrozličnějších sázkových hrách a loteriích, kasínech, hracích automatech a jiném povoleném hazardu se v loňském roce podle ministerstva financí vyšplhaly k 45 miliardám korun. Ve formě výher se lidem vrátilo asi 30 miliard korun. V souhrnu tak sázkaři a hazardní hráči dosáhli provozováním svých "neřestí" celkové ztráty kolem 15 miliard korun. Tyto peníze na druhé straně představují čisté výnosy pro poskytovatele služeb v této sféře zábavního průmyslu.

Jednoznačně nejoblíbenější jsou výherní hrací přístroje, které na trhu zaujímají asi 75 procentní podíl. V ČR bylo v loňském roce v provozu asi 55 tisíc výherních automatů a z nich na správních poplatcích přiteklo do obecních pokladen 1,3 miliardy korun. Po zvýšení místních poplatků se počty automatů a tím i příjmy údajně snížily přibližně o jednu třetinu.

Staré Město získalo do své pokladny v roce 1997 za správní poplatky za výherní hrací automaty 158 tis. korun. V roce 1998 byl příjem za identifikační známky pro hrací přístroje 171,5 tis. korun, z toho ovšem bylo finančnímu úřadu odvedeno v kolcích 42 tis. korun.

Obliba hazardních her neklesá ani při poklesu reálných příjmů domácností. Souvisí se snahou přilepšit rodinným rozpočtům a s nadějí na určitou výhru, i když je jasné, že sázky jsou podnikem vysoce prodělečným. Samozřejmě k rozhodnutí vsadit přispívá mnohdy i reklama, která propaguje různé sázkové a loterijní hry a demonstruje výši výher.

Ve srovnání s průměrnými měsíčními výdaji domácností předčí investice do hazardu celou řadu výdajových položek. V průměru měsíčně investuje rodina v ČR do sázek a her 375 korun, což je více než například výdaje na kuřácké výrobky, výdaje na ovoce a zeleninu, nákup knih nebo měsíční investice do vzdělání.

□ (jaš)

DĚTSKÝ MAŠKARNÍ BÁL

V pátek 29. ledna proběhl dětský maškarní bál. Děti si zatancovaly s koštětem, pod provazem, absolvovaly taneční maraton o trubičky, zasoutěžily si s balónky, házely šipkami atd. Na co se však jako každoročně těšily nejvíce byla tombola. Touto cestou bych chtěla poděkovat našim spoluobčanům - podnikatelům, kteří ji dle svých finančních možností zajistili bohatou:

- ☛ paní Marie Faturová CUKRÁRNA
- ☛ paní Jarmila Fibichová Českomoravská stavební spořitelna
- ☛ Grafitové doly s. r. o.
- ☛ paní Olga Gřundělová firma KREMO
- ☛ pan Jaroslav Hutař
- ☛ ing. Martin Hutař, ing. Karel Matěj PRO-BIO s. r. o.
- ☛ pan Luboš Kohl ZAHRADA A DOMOV
- ☛ Mgr. Petr Kokeš Staroměstská lékárna
- ☛ paní Eva Korešová, paní Bohuslava Dulovcová prodejna EVA
- ☛ paní Eva Machálková prodejna OBUV
- ☛ pan Rostislav Nosek MASO - UZENINY
- ☛ pan Přemysl Novotný AUTOŠKOLA
- ☛ paní Eva Stöhrová prodejna TEXTIL - módní doplňky
- ☛ ing. Ladislav Trčka proj. a inž. kancelář PROINK
- ☛ ing. Ivan Wolf, ing. Bořivoj Chytka - NET s. r. o.

Poděkovat bych chtěla i kulturnímu referentovi panu Václavu Volnému, který ochotně již šestým rokem zajišťuje hudbu. Letos se k němu připojil i pan Miroslav Doležel. Svou produkcí doprovázel taneční maraton.

- ⇒ Závod na kolech **Dětský staro-městský horal**, 27 účastníků
- ⇒ Zájezd na krytý bazén do Šumperka, 32 účastníků, další musely být pro malý zájem zrušeny
- ⇒ Celkem 11 diskoték, průměrná účast 90 lidí na každé akci
- ⇒ Dětský den s atrakcemi, průběžně kolem 300 lidí

Mimo tyto akce pořádaly v Kulturním domě ve Starém Městě další podniky jiné instituce:

- ⇒ Obuškový bál, 135 návštěvníků
- ⇒ Školní ples, 402 návštěvníků
- ⇒ Myslivecký ples, 378 návštěvníků
- ⇒ Divadelní ples, 234 návštěvníků
- ⇒ Country bál, 289 návštěvníků
- ⇒ Rocková zábava, 180 návštěvníků

Vedle kulturní činnosti poskytl KD své služby dalším zájemcům:

- ⇒ Stolní tenisté v zimním období 1x týdně
- ⇒ Klubová činnost tělesně postižených každý týden
- ⇒ Schůzová činnost dle požadavků
- ⇒ Textilní prodej 8x za rok
- ⇒ Prezentační akce různých firem 5x za rok

Z uvedeného přehledu nevyplývá ani tak malé množství uskutečněných kulturních a sportovních podniků jako spíš malý zájem o ně. Tradičně velkou návštěvnost měly plesy, bály a zábavy, Anenská pouť, dětský den, diskotéky. Úspěšná byla i některá divadelní představení, ovšem při jiných a také při hudebních koncertech nechybělo mnoho a účinkující "hráli" na diváky "přesilovku".

□ VV

TAŽNÁ ZAŘÍZENÍ

zprostředkujeme, prodáme popřípadě i namontujeme na osobní i užitková vozidla. Na všechny vozy tuzemské i zahraniční vozidla všech dovážených značek.

Přemysl Novotný
Jesenická 37, 788 32
Staré Město
 tel.: 0649/239188

Oznamujeme všem příznivcům lyžování,
 že je v provozu

lyžařský vlek Gregor 1

ve Starém Městě za areálem Ligma a. s.

- * snadná dostupnost - 1 km od hlavní cesty
- * parkování vozidel v blízkosti vleku
- * terén upravený sněžnou rolbou
- * terén vhodný pro lyžařský výcvik a snowboarding
- * minimální čekací doba na vleku
- * možnost zapůjčení lyžařského vybavení a slalomových tyčí
- * občerstvení přímo u vleku

Provozní doba:

denně 9.00 - 17.00 hodin

H & B

Obchod s palivy

Zdeněk Huťa

Žižkova 11, 789 01 ZÁBŘEH
 tel., fax: 0648/21468

V loňském roce 1998, kdy bylo dodáváno výhradně palivo z hnědouhelných dolů Most (Herkules), na které byly negativní ohlasy od odběratelů, v letošním roce se naše nabídka paliv v regionu Starého Města rozšiřuje na veškeré druhy hnědého uhlí, které jsou na našem trhu dostupné.

Nabízený sortiment na rok 1999:

- * Mostecké hnědé uhlí (Herkules)
- * Bílinské hnědé uhlí (Ledvice)
- * Sokolovské hnědé uhlí
- * Černé uhlí, koks, brikety, kaly

Konkrétní druh paliva si každý zákazník může objednat a dohodnout dodávku u paní Schönové na vrátnici firmy STARLEN osobně nebo telefonicky na čísle 239101, nebo v odpoledních hodinách na privátu také osobně či telefonicky na čísle 239031.

Doufáme, že některé drobné a nechtěné kvalitativní nedostatky, které nastaly u některých odběratelů, nenaruší další spolupráci při dodávkách paliv od naší firmy.

V domě č. 70
 na náměstí ve Starém Městě
 je otevřena prodejna
PRŮMYSLOVÉ ZBOŽÍ

Nabízený sortiment:

- * kuchyňské potřeby
- * železářské zboží
- * elektrospotřebiče
- * barvy, laky
- * rozlévaný Jar, šampony,
- * tekuté mýdlo, aviváž

Nově nabízíme

tri angl
LEASING

- * domácí spotřebiče na splátky
- * bez úroků, bez ručitele
- * pojištění a doprava zdarma

Všechny výhody na vaší straně!

Neplatě ani o korunu víc!

Otevřeno:
 pondělí až pátek
 9 - 12 13 - 17
 sobota
 9 - 12

Těšíme se na Vaši návštěvu.

KINO STARÉ MĚSTO POD SNĚŽNÍKEM

BŘEZEN 1999

2. úterý 16.00 a 19.30 hod Vstupné: děti 19,- Kč
dospělí 31,- Kč

HADÍ OČI (99 min) *Zkorumpovaný detektiv na stopě vraha ministra obrany. Nicolas Cage v akčním thrilleru režiséra Briana De Palmy. Doporučená přístupnost od 12 let.*

6. sobota 16.00 a 19.30 hod Vstupné: děti 21,- Kč
dospělí 35,- Kč

DR. DOLITTLE (95 min) *Komediální hvězda Eddie Murphy jako doktor, který rozumí řeči zvířat. Dabováno*

9. úterý 19.30 hod Vstupné: 31,- Kč

VŘÍSKOT 2 (121 min) *"Vřískot 2" přináší hrozbu těm, kteří přežili. I všem ostatním ... Mládeži nepřístupný.*

12. pátek 13.00 hod Vstupné: děti 17,- Kč
dospělí 21,- Kč

PRINC EGYPTSKÝ (99 min) *Animovaný biblický příběh.*

20. sobota 19.30 hod Vstupné: 31,- Kč

POZOR NA HARRYHO! (96 min) *Neurotický spisovatel se snaží řešit svoje problémy, zábrany, posedlost sexem a pochopit lidi kolem sebe ... Komédie USA. Režie Woody Allen. Mládeži nepřístupný.*

23. úterý 16.00 a 19.30 hod Vstupné: děti 19,- Kč
dospělí 31,- Kč

ANT Z - MRAVENEC Z (83 min) *Animovaná dobrodružná komedie USA. Každý mravenec má svůj velký den. Woody Allen v nové podobě.*

27. sobota 16.00 a 19.30 hod Vstupné: děti 19,- Kč
dospělí 31,- Kč

MAFFIÓSSO (84 min) *Bláznivá parodie od tvůrců Žhavých výstřelů a Bláznivých střel. Dabováno.*

Ve vstupném je již zahrnuta 1,- Kč na fond kinematografie !!!
Členové klubu Čtyřlístek mohou po předložení členské karty uplatnit slevu 10 %.

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA!

Připravujeme:

Žoldáci, Nakřivo obviněn, Vyjednavač, Knock OFF, Truman Show,
Polda III, Seznamte se - Joe Black

Soukromá elektroopravna **ESPRO Jeseník**

provádí

ve Starém Městě a okolí
tyto **opravy elektrospotřebičů**

Ve Vašich bytech

- chladničky a mrazničky
- automatické pračky
- elektrické sporáky, bojler, AKU kamna

Dílensky

- klasické pračky a ždímačky
- vysavače, mixery, žehličky
- kulmy, fény
- a další elektrospotřebiče

Volejte tel.: 0645/401160

ESPRO - CHUDĚJ

Školní 52, 790 01 JESENÍK

ZEDNICTVÍ DIRBÁK

provede veškeré zednické práce
jako obklady, dlažby, fasády.
Vše v menším i větším rozsahu.

Zajišťujeme i rekonstrukce
rodinných domků.

Lukáš Dirbák

Kunčice č. 45

788 32 STARÉ MĚSTO P. SN.

tel.: 239544 (po 18 hod.)

mobil: 0603/889 554

STAVEBNÍ FIRMA KWAB TES - Warenich provádí:

- * rekonstrukce a výstavbu rodinných domů
- * půdní nástavby a vestavby
- * rekonstrukce staveb (fasády)
- * modernizace staveb a bytů
- * izolace proti vlhkosti (podřezání, sanační omítky)
- * montáž keramických obkladů a dlažeb
- * stavby garáží

Kontakt:

Karel Warenich

Hanušovice 488

tel.: 0649/231589

mobil: 0602 769715

kancelář - tel./fax: 0649/231427